

Utbildningsdepartementet
Enheten för studiefinansiering
Marie Mäkk
103 33 Stockholm

Remiss – Moderniserad studiehjälp – SOU 2013:52

Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar (RBU) är en organisation som främst inriktar sig på barn- och familjefrågor. Förbundets medlemmar är barn och ungdomar med funktionsnedsättning och deras familjer. Förbundet har ca 11 000 medlemmar.

Förbundet, som grundades 1955, företräder familjer med barn och unga med adhd, cerebral pares (cp), flerk Funktionshinder, kortväxthet, medfödd benskörhet, muskelsjukdomar, plexus brachialis, Prader-Willis syndrom, ryggmärgsbräck och hydrocefalus.

RBU:s synpunkter på förslaget

Stöd för inackordering

RBU ställer sig positivt till och välkomnar utredningens förslag att höja stödet för inackordering med ca 25 % samt att införa rätten till extra inackorderingsstöd för elever med funktionsnedsättning. Utbudet av utbildningar för ungdomar med funktionsnedsättning är inte lika brett som för unga utan funktionsnedsättning. Detta leder till att det bästa alternativet i många fall blir att söka sig till en utbildning på annan ort och merkostaderna för detta blir märkbara.

Nya studerandegrupper i studiestödssystemet

Utredningens förslag är att alla ungdomar med funktionsnedsättning som studerar på gymnasienivå föreslås få *studiehjälp* istället för förlängt barnbidrag och aktivitetsersättning till och med första kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år.

Precis som utredningen konstaterar är det en stor ekonomisk skillnad mellan att få aktivitetsersättning och studiehjälp. För att motverka att elever i gymnasieskolan eller

gymnasiesärskolan hoppar av sina studier av ekonomiska skäl föreslår utredningen att införa en huvudregel om att den som hoppar av sina studier och som av Försäkringskassan bedöms ha rätt till förmånen får aktivitetsersättning tidigast två månader efter avhoppet.

RBU anser att nämnda förslag är en dålig lösning då det inte är rätt väg att gå att motverka avhopp genom något som kan liknas vid ett straff. Bättre vore att komma till rätta med ”anledningen till dessa eventuella avhopp/den ekonomiska skillnaden mellan aktivitetsersättning och studiehjälp” redan nu.

Vi återger här vad vi skrev om detta i remissyttrande *Brist på brådska*, 2009-02-26, då detta är RBU:s principiella ståndpunkt.

5 Förlängd skolgång

Utredningen föreslår att den studiefinansiering som idag sker via aktivitetsersättningen inordnas i det ordinarie studiestödssystemet. Utredningen har som en av utgångspunkterna för detta förslag principen om att i största möjliga mån undvika särlösningar för personer med funktionsnedsättning. Principiellt stöder RBU denna utgångspunkt. En annan utgångspunkt för utredningens förslag är att unga med funktionsnedsättning inte ska behöva skuldsätta sig för att skaffa sig grundläggande utbildning. RBU menar att detta måste vara en självklarhet.

RBU delar däremot inte utredningens uppfattning att det ekonomiska stödet till elever med förlängd skolgång, även med hänsyn tagna till dessa utgångspunkter, bör inordnas helt i det ordinarie studiestödssystemet. Man kan inte jämföra å ena sidan elever som på grund av en funktionsnedsättning är i behov av förlängd skolgång med finansiering av denna och å andra sidan elever som av helt andra skäl väljer att studera efter den normala tidpunkten för avslutade gymnasiestudier.

En elev som genomgår skolan i vanlig takt avslutar normalt sina gymnasiestudier under första halvåret det år eleven fyller 19 år. Därefter har en person med arbetsförmåga möjlighet att försörja sig genom arbete och därigenom uppnå ekonomiskt oberoende från sina föräldrar. Enligt utredningens förslag skulle en elev i förlängd skolgång ges rätt till studiemedel med det högre beloppet först efter första halvåret det år personen fyller 20 år. Som RBU tolkar utredningens förslag skulle ungdomar i förlängd skolgång därmed förlora ett år med möjlighet till rimlig egen försörjning, jämfört med sina jämnåriga kamrater utan funktionsnedsättning.

För att skapa likvärdiga villkor för familjer som har barn med funktionsnedsättning, i enlighet med den handikappolitiska principen att samhället ska kompensera för de merkostnader som

funktionsnedsättningen medför, bör ungdomar med förlängd skolgång även fortsättningsvis ges en särskild ställning i förhållande till det ordinarie studiestödssystemet. Det måste få göra skillnad att studiemedelsberoendet för dessa ungdomar inte är självvalt av den enskilde och dennes familj.

RBU motsätter sig därför utredningens förslag eftersom det, trots goda intentioner, riskerar att medföra en ökad ekonomisk belastning för de familjer som har barn med funktionsnedsättning i förlängd skolgång, jämfört med andra familjer. Vi menar alltså, i motsats till utredningen, att principen om kompensation för merkostnader åsidosätts med detta förslag.

RBU föreslår istället att en elev med förlängd skolgång, i linje med utredningens förslag, ges ett bidrag inom studiestödssystemet, men att det redan från samma tidpunkt som aktivitetsersättning hittills har kunnat beviljas motsvarar den sammanlagda nivån för studiemedlets lån- och bidragsdel.

Ogiltig frånvaro

Den föreslagna regeln att beakta personliga omständigheter genom att införa en bestämmelse som stadgar att vid *synnerliga skäl* kan studiehjälp lämnas trots att den studerande har ogiltig frånvaro i sådan omfattning att studiehjälpen skulle ha dragits in, ser RBU som mycket viktig.

För en elev med funktionsnedsättning kan oförutsedda händelser inträffa vilka är omöjliga att i förväg begära ledighet för, på grund av detta kan eventuell ogiltig frånvaro uppstå.

Utbetalning av studiehjälp

Utredningen har kommit fram till att syftet med studiestöd bör omformuleras till att enbart vara ett stöd för studier och inte längre ett stöd till barnfamiljer. Därav föreslås att som huvudregel ska studiebidrag utbetalas även till omyndiga studerande, och inte till deras föräldrar.

Utredningen föreslår vidare att införa ett undantag från huvudregeln. Undantaget ska möjliggöra att studiebidrag för en omyndig studerande får betalas ut till vårdnadshavare, om det föreligger särskilda skäl. Sådana skäl kan exempelvis vara att den omyndige studerande på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande förhållande är ur stånd att förvalta studiebidraget och att det inte är tillräckligt att den studerande får hjälp med förvaltningen av vårdnadshavaren eller andra anhöriga.

RBU anser att förslaget att omformulera studiestöd så att kopplingen till studierna blir starkare, genom att utbetalningen görs till eleven även då denne är omyndig, är välformulerat och bra. RBU vill dock poängtera att undantagsregeln är helt nödvändig för att detta ska fungera.

Sommarjobbssatsning

RBU anser att sommarjobbssatsningen i förslaget visserligen är bra, men det är inte långsiktigt.

RBU vill än en gång påpeka vikten av att unga vuxna med rörelsehinder får en meningsfull, långvarig sysselsättning på dagarna. Tyvärr vet vi att alldeles för många unga människor med rörelsehinder idag helt saknar meningsfull sysselsättning i form av arbete eller annan organiserad verksamhet.

Att ha en tillhörighet, att vara efterfrågad och att kunna känna skillnad mellan vardag och helg är grundläggande mänskliga behov som är lika viktiga som grundläggande fysiska behov. Ändå har många unga människor år efter år lämnats utanför utan att samhället har tagit ansvar för situationen.

Detta är något som under lång tid har påtalats av RBU utan att någon förbättring skett. Vi har efterfrågat att LSS ändras så att hela personkretsen omfattas av rätten till daglig verksamhet.

För Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar

Maria Persdotter
Förbundsordförande

Lotta Rapacioli
Förbundsjurist